

SKLEPI ANALIZE

O IZVAJANJU STORITVE POMOČ NA DOMU V LETU 2018

Zagotavljanje in organizacija storitve po občinah – kje je na voljo in kdo jo izvaja?

- Pomoč na domu je bila v okviru mreže javne službe na dan 31. 12. 2018 pravno-formalno zagotovljena v **210 od 212 občin**. Le **občini Jezersko in Kostel namreč nista podelili koncesije** za izvajanje pomoči na domu oz. nista sklenili pogodbe z nobenim javnim zavodom.
- V treh občinah ni bilo nobenega uporabnika pomoči na domu.
- Skupaj je pomoč na domu v okviru mreže javne službe izvajalo **82 različnih izvajalcev**, ponovno smo beležili povečanje števila domov za starejše, in sicer na račun zmanjšanja števila CSD.
- Storitve v občini načeloma izvaja le **en izvajalec**, ki ima z občino sklenjeno pogodbo ali koncesijo, izjema sta le Ajdovščina in Ljubljana s po dvema izvajalcema pomoči na domu.
- V povprečju je v letu 2018 en izvajalec izvajal pomoč na domu za 2,6 občin.

Cenovna dostopnost pomoči na domu – po kakšni ceni se izvaja in v okviru kolikšnih sredstev?

Cena za uporabnika

- Povprečna potrjena cena ob delavnikih (cena, ki jo plača uporabnik) storitve pomoči na domu na uro je na dan 31. 12. 2018 znašala 5,48 evra, kar je 18 centov več kot na dan 31. 12. 2017.
- Za storitve, opravljene ob sobotah, je povprečna potrjena cena na dan 31. 12. 2018 znašala 5,59 EUR. Povprečna cena storitve je ob nedeljah za uporabnika znašala 6,96 evra, ob praznikih pa 7,27 evra. Vse cene so se v primerjavi s preteklim letom zvišale.
- Izvajanje pomoči na domu je bilo za uporabnike brezplačno v eni občini (Odranci).
- Podobno kot v preteklih letih je tudi v letu 2018 povprečna cena za uporabnika najnižja v goriški regiji (4,54 EUR).
- Povprečna cena za uporabnike je najnižja v specializiranih zavodih za pomoč na domu (4,30 EUR), ki je v primerjavi s preteklim letom celo nekoliko upadla, sledijo CSD (5,42 EUR). Uporabniki v povprečju še vedno največ plačujejo pri zasebnikih, 5,56 EUR.
- Celotni stroški pomoči na domu na uro so na dan 31. 12. 2018 v povprečju znašali 17,88 EUR, kar je 69 centov več kot v lanskem letu.
- Najnižji povprečni strošek storitve je bil v letu 2018 v pomurski regiji (16,30 EUR), najvišji pa v primorsko-notranjski regiji (21,63 EUR).
- V letu 2018 imajo podobno kot v preteklih letih v povprečju najvišje celotne stroške storitve domovi za starejše in posebni socialnovarstveni zavodi (18,24 EUR), sledijo pa jim CSD (18,00 EUR) in nato še drugi javni zavodi (17,65 EUR). Tokrat imajo prvič najnižje povprečne celotne stroške (17,05 EUR).
- Povprečni celotni stroški storitve na dan 31. 12. 2018 za nedeljo znašali 22,04 EUR, za praznik pa 22,89 EUR.

Cenovna dostopnost pomoči na domu – po kakšni ceni se izvaja in v okviru kolikšnih sredstev?

Celotna sredstva za izvajanje storitve

- **Celotna sredstva** za pomoč na domu (z oprostitvami) so v letu 2018 skupaj znašala **25.330.396,82 EUR**.
- Občine so za subvencioniranje pomoči na domu v letu 2018 skupaj namenile **18.318.200,9 EUR** (brez oprostitev), za doplačila oz. oprostitve plačila storitve nekaterim uporabnikom pa še dodatnih 902.668,25 EUR.
- Državne subvencije so v letu 2018 znašale **52.819,17 EUR** in so v primerjavi z letom poprej upadle. Sredstva države so v letu 2018 pridobili v 14 občinah.
- Uporabniki in zavezanci so v letu 2018 skupno plačali **6.053.757,78 EUR**, kar je za 8,2 % več kot v letu 2017.

Časovna dostopnost pomoči na domu – kdaj se storitev izvaja?

- V letu 2018 je imelo 210 občin na dan 31. 12. sprejeto ceno za izvajanje pomoči na domu ob delavnikih, 144 občin je ceno sprejelo tudi ob sobotah, 137 občin pa tudi ob nedeljah in med prazniki.
- **V 48 občinah je storitev dostopna le ob delavnikih dopoldne.**
- Storitve je bila za uporabnike ob popoldnevih dostopna v 136 občinah (64,7 %).
- Pravno-formalno so storitev zagotavljali **vsak dan dopoldne in popoldne** v 117 občinah (55,7 %).
- Glede na dejansko koriščenje storitve, torej ob katerih dnevih obstoječi uporabniki prejema storitev, ugotavljamo, da velika večina uporabnikov (73,1 %) storitev prejema samo od ponedeljka do petka, **14,8 % uporabnikov pa vse dni v tednu**, vključno s prazniki (15,5% uporabnikov prejema storitve od ponedeljka do nedelje, ne pa tudi ob praznikih). Nadalje ugotavljamo, da 57,0 % uporabnikov storitev prejema samo od ponedeljka do petka do 11h ure.

Časovna dostopnost pomoči na domu – kdaj se storitev izvaja?

- V zbirniku za leto 2018 smo izvajalce prvič vprašali po **konkretnih terminih prejemanja storitve**, ugotovili smo, da:
 - **28,9 %** uporabnikov prejema storitev **zjutraj**, do 11h;
 - **34,0 %** uporabnikov prejema storitev **opoldan**, od vključno 11h do 16h;
 - **0,55 %** uporabnikov prejema storitev **zvečer**, od vključno 16h dalje;
 - **24,9 %** uporabnikov prejema storitve **zjutraj in opoldan** hkrati;
 - **5,53 %** uporabnikov prejema storitev **v vseh treh terminih** hkrati.

Kader in izvajanje pomoči na domu – kdo jo izvaja in pod kakšnimi pogoji?

- Obseg zaposlitve za strokovno pripravo, vodenje in koordiniranje oskrbe je na dan 31. 12. 2018 znašal **71,2 zaposlitve**.
- Strokovno pripravo, vodenje in koordiniranje oskrbe je na dan 31. 12. 2018 izvajalo 115 različnih oseb. Večina vodij oz. koordinatork je **žensk** (96,5 %), v povprečju pa so **stare 41,5 let** (med 24 in 62 let).
- Tako kot v preteklih letih je bila večina vodij in koordinatork **socialnih delavk**, njihov delež je v letu 2018 narasel (iz 68,6 % na 70,4 %). Povišal se je tudi delež vodij in koordinatork drugih družboslovnih smeri (iz 20,3 % na 22,2 %).
- Obseg zaposlitve za neposredno socialno oskrbo je v na dan 31. 12. 2018 znašal **1.007,3**. Skupaj je socialno oskrbo na domu izvajalo 1.034 oseb.
- Velika večina (999 %) socialnih oskrbovalk, ki so na dan 31. 12. 2018 izvajale oskrbo, je bila **redno zaposlenih** bodisi za nedoločen bodisi za določen čas.
- Podatki tudi letos potrjujejo, da je večina socialnih oskrbovalk **žensk** (97,1 %). Povprečna starost socialnih oskrbovalk je v letu

Kader in izvajanje pomoči na domu – kdo jo izvaja in pod kakšnimi pogoji?

2018 46,0 leti, kar je nekoliko višje kot v letu 2017 (45,2 let).

Povprečna starost socialnih oskrbovalk se iz leta v leto viša.

- Plače socialnih oskrbovalk so se v povprečju v letu 2017 izboljšale. Po Aneksu h kolektivni pogodbi za dejavnost zdravstva in socialnega varstva Slovenije se delovno mesto Socialna oskrbovalka II (brez napredovanj) od julija 2017 dalje namreč uvršča dva plačna razreda višje. V letošnjem letu tako ugotavljamo, da povprečen plačni razred glede na veljavno plačno lestvico javnega sektorja na dan 31. 12. 2018 znaša 20,3; **v povprečju se tako socialne oskrbovalke v primerjavi z letom 2017 uvrščajo 0,9 plačnega razreda višje.**
- Kot kažejo podatki, je v letu 2018 **ena socialna oskrbovalka obiskala posameznega uporabnika 10,6-krat na mesec**, kar je do sedaj pri zbiranjih podatkov že tretje leto zapored najnižje.
- Podatki, ki smo jih zbrali v preteklih letih (2007–2014), so kazali, da socialna oskrbovalka za enkratni obisk pri uporabniku povprečno porabi uro učinkovitega časa. Po zbranih individualiziranih podatkih že tretje leto zapored ugotavljamo, da je tega časa nekoliko manj, in sicer v letu 2018 v **povprečju 53,3 minut.**
- Socialne oskrbovalke so opravile v letu 2017 povprečno **100,1 učinkovite ure na mesec**. Povprečno mesečno število učinkovitih ur se skozi leta izraziteje ne spreminja, in sicer se giblje med 99 in 105 urami. Kot v vseh prejšnjih letih, tudi letos ugotavljamo, da izvajalci pomoči na domu v povprečju ne dosegajo normativa storitve, ki predvideva povprečno 110 ur učinkovitega dela na mesec.

Uporabniki pomoči na domu – kdo prejema storitev, pod kakšnimi pogoji in kako?

- Na dan 31. 12. 2018 je bilo v Sloveniji **7.783 uporabnikov** pomoči na domu. **Število uporabnikov je v primerjavi z letom 2017 naraslo za 0,7 %.**
- Število vseh uporabnikov v letu 2018 je bilo **11.754.**
- V letu 2018 je s prejetjem storitve v istem obdobju **prenehalo 3.971 uporabnikov** pomoči na domu (največ zaradi smrti – 35,5 %).
- **Tretjina uporabnikov (31,8 %)** se je v storitev **vkjučila v letu 2018**, le manjši delež uporabnikov pa je v storitev **vkjučenih več kot sedem let (10,6 %).**
- Med uporabniki pomoči na domu je približno **dve tretjini žensk (5.103).**
- **Slaba polovica (49,3 %)** uporabnikov je **ovdovelih, 28,6 %** je **poročenih oz. v izvenzakonski skupnosti.**
- Največ oseb (6.820 oseb) je v storitev vključenih zaradi **starosti ali pojavov, ki spremljajo starost in so nezmožne za popolnoma samostojno življenje.**
- V celotni populaciji prejemnikov pomoči na domu se najbolj drastično spreminja delež oseb v starosti **80 let in več**, in sicer je le ta v letu 2009 znašal 53,4 %, v letu 2018 pa je dosegel že **64,7 %**, kar pomeni 5.035 uporabnikov.
- Na dan 31. 12. 2018 so v 24 slovenskih občinah zabeležili **28 uporabnikov (0,4 %)**, ki so imeli **začasno bivališče v drugih občinah.**
- V letu 2018 so vsi uporabniki skupaj prejeli **17.965 opravil iz vseh treh sklopov. Najvišji je delež gospodinjske pomoči (37,9 %)**; sledi pomoč pri ohranjanju socialnih stikov (35,2 %), najnižji pa je delež temeljnih dnevnih opravil (26,8 %).
- V povprečju so uporabniki prejeli **2,3 opravili.**
- V letu 2018 **je dobra polovica uporabnikov (4.602 oz. 60,9 %) prejela manj kot 3,5 ure pomoči na domu tedensko.**
- V povprečju so uporabniki v letu 2018 prejeli **19,4 obiskov mesečno.**

Uporabniki pomoči na domu – kdo prejema storitev, pod kakšnimi pogoji in kako?

- Na dan 31. 12. 2018 je bilo po poročanih podatkih **najmanj 627 uporabnikov (8,0 %) opravičenih plačila storitve, od tega 61,4 % v celoti.**

Ocene potreb uporabnikov – kolikšne so?

- Podatki za leto 2018 kažejo, da med uporabniki pomoči na domu ostaja določen obseg potreb ostaja nezadovoljen. Med uporabniki storitve so namreč tudi takšni, ki bi potrebovali izvajanje v večjem obsegu, in sicer je takšnih oseb najmanj 500.
- **Izvajalci pomoči na domu so v letu 2018 zavrnil najmanj 192 oseb** (pri 14 izvajalcih), ki so izrazile željo po vključitvi v storitev in bile do te tudi upravičene.
- Poleg tega izvajalci storitve ocenjujejo tudi, da so potrebe po storitvi večje oz. poročajo, da v svojih lokalnih okoljih prepoznajo osebe, ki bi bile do storitve upravičene, pa se vanjo ne vključijo oz. za storitev ne zaprosijo. Tako poroča 41 izvajalcev. Letos ocenjujemo, **da bi se v Sloveniji v tem trenutku v pomoč na domu lahko vključilo še najmanj 495 oseb**, ki tega iz različnih razlogov ne storijo.
- Na čakalnem seznamu je bilo **1.090 oseb**, kar je še enkrat več kot lani (poroča 29 izvajalcev).

Strateški vidik razvoja pomoči na domu – ali storitev dosega nacionalno zastavljene cilje?

- Ob koncu leta 2018 je bilo glede na prvi pogoj upravičenosti v storitev pomoč na domu vključenih 6.820 uporabnikov, glede na starostni pogoj 65 let in več pa 7.024 uporabnikov. Cilj ReNPSV (2013–2020) ciljno skupino veže na prvi pogoj upravičenosti ter ne zgolj na starost, zato pri preverjanju doseganja cilja vključujemo 6.820 uporabnikov. Cilja z analizo sicer ne moremo v celoti preveriti, saj poleg uporabnikov pomoči na domu v okviru mreže javne službe vključuje tudi druge oblike pomoči na domu (npr. bivanje v oskrbovanih stanovanjih).
- Pomoč na domu enako kot v lanskem letu prejema **1,7 % oseb**, starih 65 let ali več, ki zaradi starosti ali pojavov, ki spremljajo starost, niso sposobne za popolnoma samostojno življenje. Cilj ReNPSV (2013–2020) je tako realiziran **skoraj do polovice**.
- Na nacionalni ravni se slika izrazito ne spreminja, kljub temu pa je zaznati v posameznih občinah, da se doseganje zastavljenega cilja izboljšuje. Na splošno namreč upada delež občin, kjer je v storitev vključenih do vključno 1,5 % oseb v starosti 65 in več (to so občine z najnižjo realizacijo) in narašča delež občin, kjer je v storitev vključenih nad 1,5 % do vključno 3,0 % oseb. V primerjavi z lanskim letom je **najbolj naraslo število občin, kjer je v storitev vključenih nad 3 % oseb v starosti 65 let in več** (26 občin v 2018).
- Ob koncu leta 2018 je bilo v storitev vključenih **939 oseb** (enako kot lani) iz ciljne populacije odraslih invalidnih oseb, kronično bolnih in oseb z dolgotrajnimi okvarami zdravja, kar pomeni, da je nacionalno zastavljeni cilj realiziran **78,3-odstotno** (cilj je 1.200 oseb). Realizacija tega cilja v zadnjih treh letih postopno narašča (leta 2015 je bila 73-odstotna).
- Uresničevanja cilja za storitev pomoč na domu za otroke in mladostnike ne moremo izračunati, saj obseg (stanje in cilj) in organiziranost storitve **nista opredeljena skladno s ciljno skupino**.